

UDVIK LING PLAN

NORDENSKOV

OG OMEGN

Vi
i NATUREN

Naturen er vores styrke og kilde til store oplevelser. Gå selv på opdagelse i naturen, pas på den og del den med andre. Sammen fortæller vi verden om vores natur - #viinaturen
www.viinaturen.dk

Forord

Udviklingsplanens formål har været at samle alle de udviklingsprojekter, som vi arbejder med i Nordenskov og omegn. Udviklingsplanen skal derudover være et retningsgivende værktøj, der samler de ideer og projekter vi har for fremtiden under en fælles vision – en fælles overskrift. Nogle af projekterne vil blive styret af specielt nedsatte grupper, mens andre vil løbe i de eksisterende foreninger og fællesskaber. Fælles vil være en koordinering af indsatsen, så vi gennem samarbejdet får mest muligt ud af tid og ressourcer investeret i projekterne.

Udviklingsplanen beskriver kort de enkelte initiativer og lister her efter de projekt-ideer, som der er fokus på i første omgang. De enkelte projekter vil blive beskrevet mere detaljeret på udvikling.

nordenskov.dk, hvor man også vil kunne se hvem der deltager i projekterne og følge deres udvikling.

Planen er fremkommet efter 3 borgermøder afholdt i 2016, hvor borgere i Nordenskov og omegn kom med projektideer til planen og efterfølgende nedsatte sig i arbejdsgrupper for dele af det videre arbejde. I slutningen af planen er der en idébank, hvor vi har samlet alle de ideer og forslag, som er fremkommet under de 3 møder, men som ikke har fået plads i hovedteksten i planen. Som ordet siger skal idébanken være et sted at gemme alle de gode ideer til eventuel senere udførelse og inspiration for initiativer i Nordenskov og omegn.

Udviklingsplanen er vedtaget af Varde Kommunes Byråd, men den har ikke som sådan nogen politisk eller juridisk bindende virkning for kommunen. Den vil dog virke som det grundlag, som Varde Kommune vil uddele eventuelle udviklingsmidler efter, og er på den måde et vigtigt dokument for vores område.

Nordenskov modtog i 2016 tre blomster under programmet 'Blomstrende Landsby'. Med denne udviklingsplan og de efterfølgende igangsatte initiativer håber vi, at den 4. blomst snart vil kunne sættes på flaget.

Indholdsfortegnelse

Nordenskov og Øse sogns histoeri	4
Vision 2025	8
Indsatsområder og projekter	9
Indsatsområde: Bæredygtigt erhverv	10
Indsatsområde: Den grønne landsby	18
Indsatsområde: Sammenhængskraft	26
 Bæredygtigt erhverv	6
Pro Nordenskov	12
Bæredygtighed i den enkelte virksomhed	14
Bæredygtige erhvervsinitiativer	16
 Den grønne landsby	18
Vi passer på regnvandet	20
Grønne spor i landskabet	22
Private tiltag og andre grønne tiltag	24
 Sammenhængskraft	26
Land og by	28
De samarbejdende foreninger	30
Medejerskab og fællesskab - det autentiske naboskab	32
Kulturlandsbyen	34
 Idé bank - små og store initiativer	36
Bæredygtigt erhverv	37
Den grønne landsby	38
Sammenhængskraft	39

Nordenskov og Øse sogns historie

Øse var hovedbyen

Øse By er omdrejningspunktet, når historien om Nordenskov og Omegn skal fortælles, for Nordenskov kom først ind i billedet meget senere.

Man regner med, at navnet Øse stammer fra det oldnordiske Øs, som betyder larm (fra en forsamling af mennesker) – altså var Øse et sted, hvor man i oldtiden samledes til Gudehov (offerplads) og tingsted. Nationalmuseet har i 1915 registreret 175 gravhøje eller rester deraf i Øse Sogn, de fleste fra yngre stenalder. Der har således boet mennesker i området i tusinder af år.

I 1100-1200 tallet blev Øse Kirke bygget, og Øse Sogn synes at have været et veldefineret område siden da. Et af de første skriftlige dokumenter, som omhandler Øse Sogn, er fra 1383. De handler om Karlsgård, som dengang var en herregård eller fæstning, som lå i det nord-vestlige hjørne af sognet. I 1500 tallet lå der også en herregård i Haltrup. Herremanden havde sin egen herskabsstol forrest i Øse Kirke.

Præsteindberetninger fra 1638 beskriver bl.a. sognets geografi – grundlæggende som den er i dag med Øse som centrum: Mod øst lå Hostrup, Abildhede, Haltrup, Graulund; mod vest Karlsgårde; mod nord Vesterbæk, Skamstrup, Oved og syd for Holmeå lå Nordenskov, Heager og Helle. Men vægtningen af "byerne" er helt anderledes. Øse var på den tid dominerende med kirke og 9 gårde, Hostrup havde 9 gårde og Vesterbæk 7 gårde. Nordenskov var ikke en by, men blot et område, hvor der kun var noteret 1 gård.

I 1750 får Øse Sogn sin første skole, naturligvis i Øse By som en tilbygning til degneboligen. Degnen blev samtidig skolemester. To andre distrikter, Hostrup og Vesterbæk, blev undervist på gårdene via omvandrede skoleholdere, som kunne være håndværkere eller landmænd.

I 1800 tallet blev der bygget skoler i Hostrup og Vesterbæk og begyndelsen af 1900 tallet også i Oved og Helle.

Stavnsbåndet blev ophævet i 1788, hvorefter landets bønder generelt stilede efter at blive selvstændige. Men i Øse Sogn havde de åbenbart ikke særligt travlt med at blive selvejere og helt op til 1860 var der fæstegårde under godset Nørholm, som ligger ca 7 km nord-vest for Øse.

Bøndernes økonomi var baseret på selvforsyning i alt. Det gjaldt daglige fornødenheder, men også vedligeholdelse af bygninger. Jorden i Øse Sogn er rig på ler og egen brænding af mursten blev almindeligt i 1800 tallet. Den eneste betydende indtægt udefra kom fra brænding og salg af jdepotter.

I takt med at bønderne i løbet af 1800 tallet blev selvejende, blev de tilskyndet til at koncentrere sig mere om landbrugsproduktionen og øjnede muligheden for også at få en indtægt ved salg af landbrugsprodukter. I samme takt aftog selvforsyningen, f.eks. overgik teglproduktionen til herregårdene og senere egentlige teglværker.

Og først nu begynder historien om Nordenskov By

Indtil 1885 var Nordenskov et øde hedeområde, hvor to veje eller hjulspor krydsede hinanden, men på det tidspunkt blev bønderne i området enige om at bygge Øse Sogns Andelsmejeri ved korshjørnet mellem de to veje. Under etableringen i 1885 blev mejeriet nævnt som Øse Sogns Andelsmejeri, men allerede efter at byggeriet var afsluttet, fik det navnet Nordenskov Andelsmejeri. Den første mejerist boede i selve mejeribygningen men fik senere bolig ved siden af. Som den første i området fik mejeriet telefon allerede i 1904.

Mejeriets historie

Historien om mejeriet kan kort beskrives som en løbende udvikling, udbygning og modernisering helt frem til nedlæggelsen i 2001 – og så længe mejeriet eksisterede, var der vækst i Nordenskov By. I 1964 byggedes to mejeristboliger for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft. I 1960'erne begyndte man at nedlægge små mejerier, og i 1969 blev Årre og Hodde Mejeri fusioneret med Nordenskov Mejeri.

I 1971 blev der vedtaget en sammenslutning af Varde Andelsmejeri og Nordenskov Mejeri, men begge mejerier bevarede deres navne. Det blev starten på en specialisering af produktionen, således at Nordenskov Mejeri fremover alene producerede oste, især skorpefri ost og cheddaroste. 95 % blev eksporteret, især til Japan. Ofte så man det japanske flag hejst ved mejeriet, når japanske opkøbere var på besøg.

I 1986 blev mejeriet fusioneret med MD Foods. Trods løbende moderniseringer til det sidste blev Nordenskov Mejeri nedlagt 2001, og et væsentligt fundament for Nordenskov By forsvandt.

Den øvrige udvikling omkring mejeriet

I 1888 fik Øse Sogn sin første kvægavlsforening og i begyndelsen af 1900 tallet også en kontrolforening, en landboforening og en husmandsforening – alt sammen med henblik på at udvikle landbruget og mejeriproduktionen. I 1888 blev en mølle flyttet fra Heager til Nordenskov, og samtidig kom to købmænd og en smed til området, og efterhånden andre håndværkere og et posthus. Nordenskov By blev et sted, man bosatte sig og i løbet af få år var der etableret en hel by.

Mejeriet handlede i starten også med foderstoffer, hvilket en nyoprettet Øse Brugsforening overtog i 1904 og havde indtil 1944, hvor det blev udskilt til en foderstofhandel, andelsselskabet Nordenskov Lokalforening. 1904 oprettes en sygekasse.

I 1914 byggedes Sønderskov Teglværk lige vest for Nordenskov og allerede i 1916 endnu et teglværk i Haltrup. Sidstnævnte blev nedlagt 1945, mens Sønderskov Teglværk fortsatte helt indtil 2010, hvor det blev nedlagt.

I 1917 etableredes Øse Andelskasse med henblik på at holde pengeomsætningen inden for sognet. Øse Andelskasse bestod frem til 2011, hvor Sammenslutningen af Danske Andelskasser blev børsnoteret under navnet Danske Andelskassers Bank A/S. Herefter var denne del af andelsbevægelsen blevet historie. Samtidigt ophørte den daglige kundekontakt i Nordenskov, som i stedet blev regionskontor og erhvervscenter for Syd- og Vestjylland.

I 1919 blev Varde-Grindsted jernbanen etableret og stationen placeret i Nordenskov. Placering af stationen i Nordenskov var et tegn på, at byen nu var tyngdepunktet for sognet. Jernbanen blev nedlagt i 1972.

Allerede i 1884 stiftedes en skytteforening, forløberen for gymnastikforeningen, som senere igen blev til idrætsforeningen. I 1906 blev der oprettet en ungdomsforening, som i 1976 blev sammenlagt med idrætsforeningen til NUIF – Nordenskov Ungdoms- og Idrætsforening.

Helt tilbage fra 1867 begyndte lærerne at udlåne bøger. Omkring 1900 blev opgaven overtaget af husmandsforeningen og senere en biblioteksforening, som blev basis for oprettelsen af et egentlig bibliotek i 1922. I 1980'erne blev biblioteket nedlagt og erstattet af en bogbus.

Nordenskov Kro blev bygget 1923 og Nordenskov Vandværk blev oprettet 1934.

En af de sidste foreninger, der er stiftet, er Nordenskov Antenneforening fra 1972. Foreningen er nu en del af Helle Medienet.

Navnet Nordenskov som by havde i mange år svært ved at slå igennem. Formentlig tilskyndet af borgerne i Øse By, blev den nye by kaldt Lille Øse – også efter at Nordenskov notorisk var blevet den største by. I løbet af 1900 tallet blev det dog accepteret, at udviklingen skulle ske i Nordenskov, men det forblev også et ønske – også fra borgerne i Nordenskov – at navnet Øse skulle bevares. Derfor har navnet Øse optrådt i selskabernes og foreningernes navne helt op til de seneste år. En undtagelse er mejeriet, som fra starten kom til at hedde Nordenskov Andelsmejeri.

Forkortet udgave af Nordenskovens historie, fra materialet om Nordenskov og Øse Sogn, samlet og redigeret af Bjarne Majlund, Nordenskov. Den uforkortede udgave er under udgivelse i bogform og kan erhverves for 100 kr.

Vision 2025

Med udvikling af LAR-projektet i Nordenskov og etablering af Knudsens Plads, blev der i 2016 sat en ny retning for den fremtidige udvikling af Nordenskov. Sammen med de øvrige initiativer i byen lægger projekterne grunden til visionen for Nordenskov i en bæredygtig og grøn retning. Det har vi sammenfattet i følgende vision:

NORDENSKOV 2025 – EN GRØN LANDSBY

*Vi styrker vores område og hinanden
ved at bruge ressourcerne på den bedst tænkelige måde,
ved at tænke bæredygtighed i alle sammenhænge
– både økonomisk, miljømæssigt og socialt.*

En bæredygtig udvikling er en udvikling, som opfylder de nuværende behov, uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare.

Økonomisk bæredygtighed

At holde styr på økonomien på en måde, så den nu og i fremtiden har samme eller større værdi. At tænke langsigtet. Økonomi kan i denne forbindelse være mere og andet end penge. Det handler også om, at man holder styr på både naturens og de menneskelige ressourcer. Når vi taler om økonomisk bæredygtighed, skal økonomien forstås i et bredt perspektiv. Det handler om, hvordan et bedre miljø spiller ind på de udgifter, der er til f.eks. oprensning eller vedligehold, hvordan socialt velfungerende områder i byen har færre udgifter til reparation, vedligehold osv. Og disse ting skaber på længere sigt en bedre økonomi.

Miljømæssig bæredygtighed

Bæredygtige miljømæssige løsninger handler om at sikre, at vores miljø ikke lider overlast. At vi integrerer løsninger i vores hverdag, som er miljømæssigt bæredygtige.

Social bæredygtighed

Social bæredygtighed handler om at sikre inklusion og diversitet og lægger vægt på den menneskelige faktor, som afgørende forudsætning for realisering af et bæredygtigt samfund. Socialt bæredygtige områder udvikler sig positivt med de mennesker, der bor i det. Området skal opleves trygt og attraktivt nok til, at der er en sund og naturlig udveksling med omgivelserne, og at forskellige mennesker har lyst til både at besøge og at bosætte sig i det.

Indsatsområder og projekter

Bæredygtigt erhverv	Den grønne landsby	Sammenhængskraft
Pro Nordenskov	Vi passer på regnvandet	Land og by
Bæredygtighed i den enkelte virksomhed	Grønne spor i landskabet	De samarbejdende foreninger
Bæredygtige erhvervsinitiativer	Private tiltag og andre grønne tiltag	Medejerskab og fællesskab
		Kulturlandsby

INDSATSOMRÅDE

Bæredygtigt erhverv

Nordenskov og Øse Sogn har ca. 100 erhvervsdrivende fordelt på godt 40 forskellige erhverv, hvoraf mange er enmandsfirmaer og en del er fritidserhverv. De 100 firmaer giver – ifølge de tilgængelige statistikker – ca. 250 arbejdspladser, herunder elevpladser, især i landbrug, håndværk og handel.

Erhvervslivet i og omkring Nordenskov arbejder for at skabe positiv værdi for både dem selv, andre virksomheder og lokalsamfundet.

Virksomhederne vil gøre en forskel ved at tænke samarbejde

med andre virksomheder og bæredygtighed ind i deres arbejde. Første skridt er at skabe et netværk mellem virksomhederne i Nordenskov. Netværket skal være et udgangspunkt for samarbejde og vidensdeling med hinanden.

Derefter vil der være dannet et fundament, hvorfra virksomhederne sammen kan skabe nye udviklingsmuligheder. Det vil ikke kun gavne virksomhederne selv, men også deres samarbejdspartnere og Nordenskov og Omegn vil nyde godt af væksten og de nye initiativer.

Indsatsområdet 'Bæredygtigt erhverv' er delt op i 3 underkategorier. De 2 sidste kategorier tænkes dog som udgangspunkt at udspringe af oprettelsen af Pro Nordenskov.

- **Pro Nordenskov**
- **Bæredygtighed i den enkelte virksomhed**
- **Bæredygtige erhvervsinitiativer**

Pro Nordenskov

Erhvervslivet i Nordenskov og omegn vil i et nyt netværkssamarbejde - Pro Nordenskov - arbejde for, at skabe bedre betingelser for udvikling og bosætning i Nordenskov og omegn. Samarbejdet skal udvikle en bred vifte af tiltag, der går både på den enkelte erhvervsvirksomhed, samarbejdet virksomhederne imellem og på udviklingen og bosætningen i lokalsamfundet. Pro Nordenskov bliver en erhvervsforening, der vil blive styret af en valgt bestyrelse. Bestyrelsen vil dog kun have en koordinerende, og ikke en bestemmende, funktion i forhold til de initiativer, der opstår i netværket.

Ved at skabe en sammenhængende organisation med formål om at styrke erhvervslivet i og omkring Nordenskov, sikres en fælles retning og indsats for at sætte fokus på de lokale erhvervsdrivende, øge kendskabet og tilliden mellem virksomhederne og ad den vej skabe mulighed for fremtidige synergier.

Pro Nordenskov skal være medspiller omkring udviklingen af grønne tiltag i lokalområdet, hvilket blandt andet kan gøres ved at give mulighed for at udvikle fælles lokale erhvervs- og boligprojekter, samt at hjælpe og vejlede nye erhvervsdrivende i gang med deres erhvervsidé.

I første omgang handler det dog om at få etableret Pro Nordenskov og at få netværket udviklet og stabiliseret. Herefter vil der være fokus på at igangsætte initiativer på tværs og udvikle initiativer til støtte for eksisterende og nye virksomheder.

Bæredygtighed i den enkelte virksomhed

Samarbejdet mellem virksomhederne skal være med til at udvikle værktøjer, der for den enkelte virksomhed betyder, at bæredygtighed tænkes ind i den daglige drift og i den fremtidige udvikling af virksomheden. Bæredygtighed tænkes i den forbindelse meget bredt, som økonomisk-, socialt- og miljømæssig bæredygtighed.

Bæredygtighed skal tænkes ind overalt og dermed blive en naturlig del af virksomhedens ageren internt som eksternt, i samarbejdet virksomhederne imellem og i forholdet til omverdenen.

Ansættelse af lokale borgere, uddannelse af lokale unge og ansættelse af borgere med begrænsede ressourcer, er eksempler på social bæredygtighed

Anvendelse af miljørigtige produkter, genanvendelse af materialer og indsamling af materialer og materiel til genanvendelse er eksempler på miljømæssigt bæredygtighed.

Ovenstående få eksempler på bæredygtighed tjener blot til at vise nogle retninger, men mulighederne er utallige. Hvis vi udvikler sammen og hjælper hinanden kan vi nå rigtig langt.

BÆREDYGTIGE Erhvervsinitiativer

*- Vi skal bruge og udvikle på
det vi har*

Nordenskov ligger højt i terrænet med en enestående udsigt til masser af naturværdier omkring os. Det vil derfor være nærliggende at tage initiativer til udvikling af mulige projekter, der kan omfatte Holme Å genopretningen og Karlsgårde Sø. Begge emner kan udvikles omkring lystfiskeri, sport og motion, camping, kanosejls, eventmuligheder og overnatning.

Der er en "lufthavn" få kilometer fra byen. Initiativer sammen med svæveflyklubben kunne være nærliggende.

Synergier af Owen luft arrangementet skal undersøges og udvikles i samarbejde folkene bag Owen Luft, områdets foreninger og andre, der ser et potentiale heri.

INDSATSOMRÅDE

Den grønne landsby

Nordenskov Fællesvirke startede i 2013 et samarbejde med det daværende Varde Forsyning om at gøre Nordenskov til en LAR Landsby – en landsby med Lokal Afvanding af Regnvand.

Baggrunden var, at Nordenskov i Varde Kommunes Spildevandsplans var udpeget til at skulle separatkloakeres i perioden 2016-2019 – dvs. have adskilt overflade- og regnvand fra det almindelige husspildevand.

Normalt betyder det, at vejene bliver gravet op, at der bliver nedgravet en regnvandsledning og en spildevandsledning i hele byen, og at vejene derefter bliver retableret, dvs. genetableret præcis som de var før.

Derefter ville alle husejere skulle adskille regnvand og spildevand på deres egen grund og slutte det til de nye ledninger ude i vejen.

En kostbar løsning uden umiddelbar synlig forskel. Men Nordenskov ville det anderledes.

I stedet for at foretage den traditionelle separatkloakering blev Nordenskov enig med Forsyningen og Varde Kommune om at tilbyde en alternativ løsning, hvor borgerne i 4 boligområder udenfor hovedstrøgene fik mulighed for at nedsive regnvandet på egen grund.

Denne løsning betød, at Forsyningen kun skulle nedgrave en spildevandsledning i vejen, hvilket bl.a. gav økonomi til at genetablere vejene som en smukkere og mere grøn udgave.

En løsning der i foråret 2017 kunne ses i sin helhed i LAR-1; Elmevej, Bøgelyvej og Ahornvej.

Udover regnvand symboliserer 'Den Grønne Landsby' også bæredygtige energiformer eller andre former for bæredygtige løsninger på transport og brug af resurser. Endelig ønsker vi også at udvikle mulighederne for at udfolde sig i naturen, i og omkring Nordenskov.

Indsatsområdet 'Den Grønne Landsby' er delt op i 3 underkategorier.

- **Vi passer på regnvandet**
- **Grønne spor i landskabet**
- **Private, bæredygtige initiativer**

Vi passer på regnvandet

Nordenskov og opland fortsætter og videreudvikler ideerne i regnvandsprojektet (også kaldet LAR-projektet), så vejløsninger og alternativ brug af vand bliver spredt ud til byen som helhed og eventuelt også til de omkringliggende små landsbyer.

En udbredelse af projektet vil give hele byen en ansigtsløftning og gøre byen mere frodig, mere spændende, men også mere sikker at færdes i. Hovedstrøgene Sønderkovvej, Heagervej og Kærgårdsvej skal udvikles i samme retning som villavejene og være med til at give et fælles udtryk af en grøn landsby.

De 4 hovedstrøg i Nordenskov er meget brede, og hastigheden på vejene er ofte høj.

Der ligger flere virksomheder i Nordenskov, som har til- og fra-kørsel af varer med traktorer- og lastbiler, så der er også en del tung trafik igennem og rundt i Nordenskov. Samtidigt fungerer Nordenskov som gennemkørselsby for trafikken nord-syd via Kærgårdvej og Heagervej, og øst-vest via Sønderkovvej, med relativ stor trafikbelastning til følge. Det vil være et fokusområde i projektet, at nedsætte hastigheden på vejene samtidig med at erhverstrafikken stadig kan foregå.

Tankegangen bag de 4 oprindelige LAR-områder i Nordenskov er i første omgang om at sikre, at regnvandet anvendes miljømæssigt bedst muligt ved at regnvandet ledes ned i jorden, så det kan blive til nyt grundvand, i stedet for blot at blive ledt ud i vandløbene og ud i havet. Initiativet giver dog også mulighed for leg og læring, for både børn og voksne, ved at man bruger vandet på en synlig og rekreativ måde. Herudover er ønsket også at skabe nogle skønne og frodige byrum i Nordenskov, der kan virke inviterende for besøgende og være en kilde til glæde for de lokale.

Projektet vil blive løftet i samarbejde med Pro Nordenskov.

Projekt-ideer:

Hovedstrøgene Sønderkovvej, Heagervej og Kærgårdvej som udtryk for en grøn landsby

- Videreførelse af tankerne i LAR-områderne med slyngede vejforløb, vejbede og beplantning med buske og mindre træer. Springvand og bænke på Sønderkovvej nedlægges og giver plads til et slynget vejforløb, som vil give mere plads til det rekreative område ved Knudsens Plads. Evt. flytning af busstoppestedet for at give mere plads til området ved Knudsens Plads.
- Nytænkning af måder at gøre regnvandet synligt på hovedstrøgene og de store pladser
- Behovet for Erhvervstrafik skal vurderes, så de nye vejforløb kan tilpasses behovet. Det skal undersøges med kommunen om den tunge trafik kan ledes uden om eller begrænses

Bymidten som et skønt byrum, en attraktivitet

- Muliggør brugen af regnvand til leg og læring i børnehave og skole, evt. ved at lede regnvand fra de 2 store gader i byen ned bagved børnehaven.
- Evt. etablering af sø bag ved Rønrøgel/Rønnehaven (i sumpet areal) – ved naturstien om til Havbjergvej
- Udvikling af den kommunale P-plads ud fra de 3 grundelementer; jord - ild – vand
- Flere oaser i byen og udbygning af dem vi har

Se mere på udvikling.nordenskov.dk

Grønne spor i landskabet

Ønsket bag dette indsatsområde er at binde Nordenskov sammen med de omkringliggende natur- og byområder, så man som gående eller cyklist ikke er nødsaget til at færdes langt ad de smalle, trafikerede asfalterede veje for at komme ud i naturen.

Dette vil fx kunne ske med stier langs hegn, markveje, eksisterende broer og vandløb, men også via arbejde med private cyklestier langs vejene. Det skal sikres, at områderne omkring Ansager Å-kanalen og Holme Å-kanalen udvikles med gode og tilgængelige stier for både gående og cyklende. Det skal være nemmere at komme ud til den skønne natur, der er i lokalområdet såsom Karlsgårde og Solbakken Plantage, og til de nære byer Næsbjerg og Øse.

Projekt-ideer:

- Udvikling af de grønne spor rundt om Nordenskov
- Udvikling af de grønne spor til de omkringliggende grønne områder og til de andre byer
- Etableringen af 2 aktivitetsbakker som særlige byelementer til kreativ leg og læring, fysisk udfoldelse og som hotspots på et sammenhængende stisystem.
- Digitalisering af stier og synliggørelse af faciliteter og tilgængelighed
- Private cykelstier til omkringliggende byer og aktiviteter

Se mere på udvikling.nordenskov.dk

Naturområderne skal videreudvikles, så det gøres endnu mere attraktivt at færdes ude. Kendskabet til områdets muligheder skal udvides og brugen af de faciliteter, der allerede er i området (shelters, bålhytter m.m.) skal gøres mere tilgængelige for både lokale og udefrakommende.

Spor og faciliteter skal være afmærket og kunne findes via elektroniske kort, og der skal være en klar kommunikation, så alle ved hvordan og hvornår man kan færdes de forskellige steder.

Private tiltag og andre grønne tiltag

Formålet med initiativet er at inspirere til og støtte op om private eller frivillige, der arbejder for at gøre Nordenskov og Omegn mere 'grøn', både af udseende men også i forhold til at mindske miljøbelastningen af vores aktiviteter.

En udmøntning af den overordnede vision vil på dette område betyde, at den enkelte borger påtager sig et medansvar for vores fælles miljø og en både privat og kollektiv nedbringelse af den belastning af lokalmiljøet menneskelivet medfører.

Her tænkes både i større fælles projekter omkring energi og øvrigt ressourceforbrug, samt i den enkeltes ansvar for eget nærmiljø: renholdelse af egne parceller, færre fliser, skærver o.lign og flere grønne områder, buske og træer samt sortering af affald og brug af den lokale supergenbrugsstation. I Nordenskov skal årstiderne være synlige og tankegangen grøn.

Projekt-ideer

- Etablere anlæg efter andels-tanke til produktion af grøn energi (solcelle- vindmølle, jordvarmeanlæg etc)
- Etablering af en frivilligbank, der kan hjælpe de allerede eksisterende grønne hold i byen og hjælpe private med at vedligeholde deres haver og andre områder, som er Nordenskovs ansigt udadtil
- Del jorden – fælles haver på tomme byggegrunde
 - o Etablering af fælles urtegård i centrum af byen
 - o Etabler urtehaver eller andre haver, hvor der er tomme byggegrunde, der står ubrugt hen
- Omdan tomme byggegrunde til grønne oaser ved at plante buske og små træer, som hurtigt kan omdannes til byggegrunde igen, hvis de bliver solgt.
- Samarbejde med Pro Nordenskov omkring etablering af grønne løsninger på energirenovering og andre bæredygtige, private tiltag.

Se mere på udvikling.nordenskov.dk

INDSATSOMRÅDE

Sammenhængskraft

Alle borgere i Nordenskov og opland styrker fællesskabet ved at gøre hinanden gode. I og udenfor vores foreninger løser vi sammen hverdagens udfordringer, men vi ønsker at blive endnu bedre til at inddrage tilflyttere med nye ressourcer i arbejdet i vores fællesskab. Vi ønsker at styrke lokalsamfundet og hinanden ved at bruge vores ressourcer, både menneskelige og økonomiske, på den bedst tænkelige måde og med tillid til, at alle bidrager med det, de kan.

Fællesskabet – vores sammenhængskraft – er, i samspil med vores lokale institutioner, grundstenene i et helt unikt lokalsamfund, som ingen ønsker at flytte fra. Hvis vi sammen sørger for, at Nordenskov er et godt og rart sted at bo, så vil Nordenskov også være et sted, hvor man har lyst til at flytte til.

Indsatsområdet 'Sammenhængskraft' er delt op i 4 underkategorier

- **Land og by**
- **De samarbejdende foreninger**
- **Medejerskab og fællesskab**
- **Kulturlandsby**

Land og by

Med baggrund i byens og sognets historie og geografi, arbejdes der på en række projekter, der har det sigte, at samle borgerne omkring det mål, at skabe det gode landsbyliv.

Det er her vigtigt, at kommunikationen sættes i fokus, således alle i by og på land har mulighed for at få de samme oplysninger og tilbud om kulturelle og samlende aktiviteter.

Bæredygtigheden understøttes ved etablering af fx en torvedag eller en fælles gårdbutik til salg af lokalt producerede produkter.

Projekt-ideer:

- Kommunikationen øges – opbyggelse af www.nordenskov.dk
- Fælles kommunikationsenhed for sognet
- Torvedage
- Fælles gårdbutik
- Der etableres stationær flagallé så der kan flages der oftere

Se mere på udvikling.nordenskov.dk

Opsatret 05-04-2017 22:32
FORSIDE BYKALENDER BO I NORDENSKOV FORENINGER ERHVERV FÆLLES

NORDENSKOV.DK

5. APRIL 2017 KL. 17:54

Oscaruddeling i Nordenskov SFO

Foto: Gitte Lyhne

Siden januar har børn og voksne arbejdet med iPad/film, hvor formålet har været at lære om og andre måder at anvende iPads på end at spille traditionelle spil.

Nordenskov.dk i overskrifter

5. april 2017 kl. 17:54 Oscaruddeling i...	5. april 2017 kl. 17:40 Volleyball i...	4. april 2017 kl. 20:00 Blomstrende i...
28. marts 2017 kl. 11:17 INFORMATIONSMØDE...	23. marts 2017 kl. 19:40 Stormøde om Helle...	19. marts 2017 kl. 19:00 Endnu en god...
18. marts 2017 kl. 13:05 Dobbelkamp på...	18. marts 2017 kl. 08:41 Træf på Torvet i...	15. marts 2017 kl. 19:00 Kom og hør m...

Vi ses i Nordenskov

ESVIRKE NATUR NØRVS GALLERI MIT NORDENSKOV

Seneste

ANNONCE

Hjemmeside

Borgersiden

Besøg borgersiden og læs opslag fra borgere, firmaer og foreninger i Nordenskov

Besøg Borgersiden

Vi i NATUREN

viser børn

Læs mere

31. marts 2017 kl. 16:59	Gymnastikopvisning...
19. marts 2017 kl. 17:21	Affaldsindsamling...
15. marts 2017 kl. 19:41	Overbevisende...

Nordenskov i links

De samarbejdende foreninger

Frisættelsen af alle de gode energier der findes i byens og sognets rige foreningsliv, skal fortsættes og udvikles. De gamle foreningsstrukturer skal evalueres og der skal, med stor respekt for den enkelte forenings særpræg, historik og vision, arbejdes på et stærkere tværforeningsmæssigt samarbejde. Der skal iværksættes projekter der fremmer synligheden og værdien, både af den enkelte borger og af fællesskabet.

Der arbejdes derfor for at skabe et koordinerende organ som eventuelt kunne koordineres under fællesvirke og fordre samarbejdet med foreningerne i andre tilstødende byer.

Projekt-ideer:

- Fællesområde for de unge over 13 år – fx. Skaterbane
- Styrkelse af foreningernes samarbejde, fællesskabsfølelse og kommunikation/samarbejde mellem alle foreninger
- Fælles foreningsjulefrokost

Se mere på udvikling.nordenskov.dk

Der udformes en klar beskrivelse af de arbejdsopgaver, som frivillige forventes at kunne løse og en måde hvorpå man i fællesskab kan koordinere den frivillige indsats. Sammen holdes der styr på kontaktoplysninger og arrangementer i byen såsom en mulig fælles foreningsjulefrokost, flagdage og legeklubber for børnehave- og skolebørn på tværs af etnicitet. Oplysningerne vises på de lokale inforskærme og vil være med til at holde byens borgere opdateret.

Medejerskab og fællesskab - det autentiske naboskab

Det autentiske naboskab skal styrkes og udvikles. Når man bosætter sig i et landsbymiljø forventes det, at man ønsker nærhed, åbenhed og venlighed i omgangen med de øvrige borgere, så der kan opstå en omgangstone og et miljø præget af frisind og tolerance med plads til den enkelte. Dette indebærer også, at den enkelte borger medvirker til den fælles udvikling med de ressourcer man har i lokalmiljøet. Fællesskabet er alles ansvar – og fællesskabet skal give mulighed for at alle borgere kan føle sig hjemme og får lyst til at påtage sig medejerskab.

Projekt Knudsens Plads – Æblehaven – er et eksempel på sådan et medejerskab. Midt i Nordenskov ligger den plads, der tidligere var hjemsted for N. Knudsens Købmandshandel. Her blev igangsat Projekt Knudsens Plads – Æblehaven – som et fælles borgerprojekt, der havde til formål at gøre pladsen til et kraftcenter for byens fællesskab. Da pladsen samtidig er en del af byens ansigt overfor både borgere og byens gæster, var det vigtigt for byens selvforståelse og mulighed for fortsat

udvikling, at pladsen blev gjort indbydende og venlig – til et sted, som alle byens borgere kunne føle et medejerskab af.

Grunden blev frigjort for sin grusbelægning og jorden behandlet, så den igen kunne bære beplantning. I et bælte mod vest og nord er der nu plantet æbletræer – finansieret af byens borgere. Resten af pladsen er der udlagt græs med bord/bænksæt, kunstudstillingsmulighed og rum for landsbyfællesskab.

Træerne får navne, så de kan følges (og måske passes) af giverne. Æbleplantagen passes nu af et Æble-udvalg – og der er tanker om at holde en Æble-fest hvert år på pladsen – evt. med fælles møsteri eller andre events med æbler som omdrejningspunkt.

Projektet blev igangsat i 2016 og vil være i fortsat udvikling.

Projekt-ideer:

- Knudsen Plads som samlingspunkt for fællesskaber
 - Grillaftner på Knudsen Plads
 - Byttebørs, hvor man kan bytte med hinanden.
 - Hver første lørdag i måneden holdes marked/salg af børnelegetøj m m
 - Scenen skal have en overbygning
 - Lokale virksomheder/private kan komme og sælge noget
 - Nak-og-æd i forbindelse med jagt i Solbakken Plantage
 - Udnyttelse af bær og frugter på Knudsen Plads, evt. til konkurrencer eller fælles most-dag
 - Jazzfestival med fadøl/jazz og fællesspisning på Torvet
 - Lørdagsbazar/marked med musik
- At invitere sin nye nabo ind til kaffe og med til aktiviteter i byen
- Frivilligbank til f.eks. reservebedsteforældre
 - hjælp til ældre – lektiehjælp

Se mere på udvikling.nordenskov.dk

Kulturlandsbyen

De kulturelle aktiviteter skal udvikles med grobund i de allerede etablerede foreninger områdets kultur-/undervisningsinstitutioner, således der kan tilbydes kulturoplevelser til alle borgere. Dette betyder, at foreningerne forventes at udvikle deres kulturtilbud fra at være en traditionsbundet landsbykultur til også at omfatte dannelses- og smallere kulturtilbud. De etablerede foreninger har allerede muligheden for dette, og gennem et struktureret samarbejde skal disse udvikles, så en langt større del af landsbyens og sognets borgere føler medansvar og ejerskab.

Initiativerne dækker både over stedbundne og eksisterende kvaliteter, med blandt andet en blotlæggelse og promovering af kalkmalerierne i Øse Kirke, opført omkring år 1100, og en større inddragelse af Øse Efterskoles kunstneriske talenter med musik og sang, samt opdyrkelsen af endnu ikke eksisterende kulturelle tiltag.

Projekt-ideer:

- 'Børnenes verden' – kultur for børn, unge og voksne
- Kulturnat m. musik, vinsmagning, ansigtsmaling
- Lokale musikere spiller og synger
- Kulturforening – foreslås funderet i Borgerforeningen og/eller NUIF
- Blotlæggelse og promovering af kalkmalerierne i Øse Kirke

IDÉBANK - SMÅ OG STORE INITIATIVER

INDSATSOMRÅDE

Bæredygtigt erhverv

INDSATSOMRÅDER

Den grønne landsby

INDSATSOMRÅDE

Sammenhængskraft

INDSATSOMRÅDE

Bæredygtigt erhverv

- Fællesanlæg kan billiggøre fremtidige boligudgifter og udvikle Rønrøgel og Rønnehaven til attraktive boligområder (nye private attraktive boligarealer).
- Udvikling af området omkring Holme Å kanalen
- Afgræsningslaug af engene omkring Holme Å (videreførelse af Starup projektet)
- Karlsgårde Sø området udvikles (privat drevet)
- Synergi med Tambours Have
- Badesø
- Udvikling af skolen
- Kulturhus
- Ekstra halkapacitet
- Kunstofbane
- Etablere Natur-Teknologi-linje.
- Etablering af lokal Torvedag med salg af lokale fødevarer og andre lokalt producerede varer.
- Owen Luft gøres mere bæredygtigt (lokale varer, affaldssortering, mindre smid ud – mere genbrug, genbrugelige engangsmateriale – genbrugsbørs af havestole etc. efter festivalen – opsamling og aflevering hos Røde Kors eller anden vis)

INDSATSOMRÅDER

Den grønne landsby

- Udbyg og forbedr vandkvaliteten i vandsystemerne langs sportspladsen
- Idebank til regnvandsprojekter – også udenfor byen (havebassiner – forskønnende effekt)
- Forlægning af Kyst-til-kyst stien så den kommer op omkring byen
- Opmærkning af stier og elektroniske kort over stierne
- Motionsstier med forskellige redskaber (cross-fit)
- Mountainbikebane i den gamle teglgrav på Havbjergvej? I Holme-Å-trasseét? Andre steder?
- Forbedring af sti til Havbjergvej, så den også kan bruges når det er fugtigt.
- Privat cykelsti til Næsbjerg (med mindre den er på vej som asfaltvej?)
- Udvikling af de grønne hold, så de også tømmer affaldsspande rundt omkring (der skal sættes flere op).
- Værktøjsbank, så ikke alle behøver have de samme maskiner og værktøjer
- Sommerhusgrunde med bæredygtigt tema (Friland – økolandsby)
- Genbrug regnvand til toiletter eller vask af industri
- En grøn formiddag på skolen om den grønne landsby (kobling til skolens affaldshåndtering)
- Fælles elcykler med opladningsmulighed

INDSATSOMRÅDE

Sammenhængskraft

- Pynt din postkasse skal også være for oplandet
- Øse Efterskole skal indrages mere i byens liv – og omvendt
- Alle foreninger kommer ind under Fællesvirke
- Foreninger sørger for, at kontaktoplysninger altid er opdateret
- Legeklubber i børnehave og på skolen på tværs af etnicitet
- Inforskærm holdes opdateret.
- Klar beskrivelse af opgaver, som der er brug for frivillige til, og koordinering af indsatsen.
- Samarbejde med de andre byer om fx. sport, fritidscenter Sig, Bokseklub Ansager, Fodbold Næsbjerg
- Oversigt over hvornår der er noget vi skal fejre
- Oversigt over hvem der gør hvad
- Grøn gruppe skal have samarbejde med skolen/børnehaven.
- Alle hjælper med at holde byen ren og ukrudtsfri
- Madklub på skolen for flygtninge og resten af byens borgere indblik i hinandens kultur
- Samkørsel til aktiviteter – en i hvert område som husker at få alle tilflyttere med
- Fælles æble- og frugtplantager
- Café i RødeKors-butikken
- Fællescafé for byen i det gamle forsamlingshus
- Blotlæggelse og promovering af kalkmalerierne i Øse Kirke
- Jazzfestival med fadøl/jazz og fællesspisning på Torvet
- Lørdagsbazar/market med musik
- Idecafé – kreativt værksted på Solhøj – inddragelse af de ældre mennesker på Solhøj
- Kulturhus v skolen
- Skulpturer i byen – kunstgalleri eller udstilling

